

**Стан популяцій *Potentilla erecta* (L.) Rausch. на заплавних луках
Кролевецько-Глухівського геоботанічного району**

**Features of ecology and population structure of populations *Potentilla erecta* (L.)
Rausch. under conditions of Krolevetsky-Hlukhivsky geobotanic region**

Зубцова І. В. Сумський національний аграрний університет, Україна
Zubtsova I. V. Sumy National Agrarian University, Ukraine
e-mail: i_zubtsova@ukr.net

*We analyzed the features of ontogenetic and vitality structure of populations *Potentilla erecta* under conditions of Krolevetsky-Hlukhivsky geobotanic region. The identity of each populations studied in different categories was determined. The results of correlation analysis were built.*

Перстач прямостоячий (*Potentilla erecta*) – цінна лікарська рослина флори України. Вона є офіційною лікарською рослиною і входить до державних фармакопей України, Росії та країн ЄС. Різноманітний вміст БАР у лікарській рослинній сировині видів даного роду обумовлює широкий спектр її фармакологічної активності (Лисак, 2000). Мета нашої роботи – детально проаналізувати онтогенетичну та віталітетну структури ценопопуляцій виду *Potentilla erecta* в умовах заплавних лук Кролевецько- Глухівського геоботанічного району. Нами було обстежено чотири ценопопуляції *Potentilla erecta*. ЦП 1 сформувалася в умовах угруповання *Typhetum (latifoliae) comarosum (palustre)*. ЦП 2 існує в угрупованні *Typhetum (latifoliae) bidenosum (tripartiti)*. ЦП 3 відповідає фітоценозу *Elytrigietum (repentis) trifolisum (pratensis)*. ЦП 4 сформувалася в угрупованні *Elytrigietum (repentis) hypericosum (perforati)*. При дослідженні онтогенетичної структури ценопопуляцій *Potentilla erecta* встановлено, що вони є не повними за представленістю рослин різних онтогенетичних станів: у всіх ЦП відсутні проростки та ювенільні особини. Встановлено, що онтогенетичний спектр центрований, з максимумом (на рівні 15-25%) на зрілому генеративному (g2) онтогенетичному стані. Для ЦП 4 характерним є переважання (на рівні 22,17%) віргінільних рослин, хоча і частка особин стану g2 у ній є вагомою і досягає 19,15%. За результатами кореляційного аналізу встановлено, що при статистичній достовірності 0,85 і вище досліджувані морфопараметри *Potentilla erecta* об'єднуються у п'ять кореляційних плеяд. Досліджувані ценопопуляції за віталітетною структурою репрезентують два якісні типи: депресивні (Q=0,11–0,14) та врівноважені (Q=0,28–0,29). Загалом досить низькі значення індексу якості досліджуваних ценопопуляцій та переважання у їхньому складі рослин найнижчого рівня віталітету, об'єктивно вказують на те, що усі вони існують в умовах еколого-ценотичного стресу. Формування таких умов є результатом дії як природних, так і антропогенних чинників, зокрема, нерегульованої заготівлі лікарської сировини цього виду. Виявлені особливості засвідчують актуальність проведення в регіоні подальших популяційних досліджень цього виду на засадах комплексного популяційного аналізу.